



**Questiones spiritualis [con]iuiuij delicias preferentes,
super euangelijs tam de te[m]pore [quam] de sanctis**

Johannes <de Turrecremata>

Lyon, 18. Jan. 1509

D[omi]nica xiii. post trinitatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70506)

fugiendā. sicut enim sunt aliqua partim voluntaria et partim involuntaria. ut dicitur in tertio Eth. de eo qui proiecit merces in mari. vult et non vult diuersis respectibus. quia non vult absolute. vult tamen in tali casu positus etc.



Ad domini ca decimateria est euangelium. In illo tempore dixit Iesus discipulis suis. Beati oculi qui vident que vos videtis.

Et Luca. r. Circa quod possunt disputari sequentes questiones. Prima. utrum sit verum quod dictum est apostolis. scilicet. Beati oculi qui vident que vos videtis. Secunda. utrum in statu vite deus possit immediate a nobis amari. Tertio. utrum modus diligendo deum toto corde etc. qui multiplicatur in precepto predicto possit in via seruari.



Prima questione sic procedit. Et videtur quod non sit verum quod beati oculi qui vident que vos videtis. Primo sic. Job. xxj.

scribitur. Beati qui non viderunt et crediderunt. Secundo sic. Aut

loquitur de visione interiori perfidem. Et hoc non. quia multi prophete et reges viderunt hoc modo visionis christi. Vnde Job. viij. Abraham vidit diem meum et gaudens est. Non autem de exteriori. quia exteriori visione etiam viderunt iudei sacerdotes et pharisei. Vnde Job. xv. de iudeis. Nunc autem viderunt et oderunt me et patrem meum. sed oculi eorum non fuerunt beati. ergo nec oculi apostolorum. Tertio. beatitudo dicitur status omnium bonorum congregatione perfectus. sed apostoli videntes christum hic in terra non persequebantur beatitudinem quia ut dicitur Exodi. xxxij. Nemo videbit deum et viuere. ergo non erant dicendi oculi eorum beati. In oppositum est euangelium presens. Respondeo dicendum. quod beatitudo est duplex. Una rei que consistit principaliter in aspectu et fruitione diuinitatis. et ex consequenti in visione humanitatis christi. et sic habetur in patria. Alia est beatitudo in spe. que in presenti vita consistit. et sic habet in via in viris excellentibus virtute. et de ista loquitur hic. Secundo notandum quod secundum quod duo oculi dicuntur in homine. scilicet. interiores et exteriores ita duplex dicitur visio. scilicet visio interior que fit per internam spirationem. de qua dicitur ad Eph. i. Deus det vobis spiritum sapientie et reuelationis in agnitionem eius illuminatos oculos cordis vestri. De ista visione etiam dicitur Job. viij. Abraham vidit diem meum et

Domínica. xliij. post trinitatem.

gavisus est. et horum quidē oculi beati beatitudine spei. de quibus dicit Job. xxf. Beati qui nō videntur. sed corporaliter. et crediderunt. sed per fidē. et dilectionem operantē xpm incarnandū et passurū pro humani generis salute. Alia est visio pure corporalis quae cōis fuit apostolis et iudeis. et de ista nō loquitur. Aliqui autē sunt qui vtraque visione viderūt xpm. sed interiori visione fidelis. et exteriori videntes eum inter homines conversantem. et miracula soli deo propria operantem. Et de tali visione dicitur Johannis. i. Vidimus gloriam eius quasi unigeniti a patre. Utrumque enim modū vidēdi habuit iohannes et alii apostoli. quia cum eo fuerūt corporaliter cōversati. et sic viderūt sensibiliter opera virtutē totius creature excedētia. sicut suscitatio mortuorum. illuminatio cecis. et similia ex quibus visus in mētis perceperūt eius divinitatē in carne latentē. Et hoc modo oculi vidētes xpm beati sunt qui sed ut dicit magnus albertus. sic xpm exterius aspexerūt quia in terius divinitatē per fides in eo ex exterioribus miraculis intellexerunt. Vel sic e cōverso. qui sed interiora divinitatis xpi intellexerūt ut eam unitā humanitati quam videbāt crediderūt. et tali modo nūquā est visus nisi a presentibus deitate et humanitate eius cognoscētib. et hoc est quod dicit. Beati oculi qui vidēt que

vos vidētis. Ad ratiōes in eo positum. Ad primā respondēt quod non opponūt. Unde est notandū quod duplex dicitur beatitudo etiam in via. Quaedā rei consistit in munere divino. sine participationē divini muneris. de quo quōto alicui plus procedit. tanto beator est. et sic quantum ad hoc dicitur hic. Beati oculi qui vident etc. quia hoc munus gratie habuerunt. Alia est beatitudo spei que consistit in merito. unde secundum hanc tātō quis est beator quōto potest plus mereri. plus autem meretur qui credit et non vidit quā qui videns credit. Ad secundā respondēt. quod loquitur de visione vtraque. sicut dicitur etc. Ad tertiam respondēt quod non loquitur de beatitudine patrie. sed de illa que dicitur spei que habetur in via. Vel dicendū quod tales dicuntur beati et non proprie. quia licet prophete alii viderunt xpm per fidem a longe prospiciendo. nō tamen viderunt eum presentem inter eos conversando sicut viderūt apostoli. et tales dicuntur beati. quia in eis fuerat completus quod antiquis patribus fuerat promissum.



Ad secundā
questionē
proceditur.
videtur quod
in statu vie
possit immedie
diare a nobis

amari. ¶ Primo sic. incognita amari non possunt. vt dicit augustinus. 2. de trinita. Et pbs. ix. Ethicorum. sed nos in statu vie non videmus immediate deum. qz non per essentiam. sed per speculuz in enigmate. vt dicitur. 1. Cor. xiiij. ergo nec ipsuz immediate per essentia amare possumus. ¶ Secundo sic. Cognitio patrie excedit cognitionem vie in q̄tum homo videt in patria deum per essentiam si ergo in via homo immediate per essentiam amaret deū caritas patrie non excederet caritatem vie. qd est falsum. ¶ Tertio. homo a deo distinguitur per peccatum. s̄m illud Ysa. lix. Peccata vestra diuiserunt inter vos et deum vestrum. sed peccatum magis est in voluntate q̄ in intellectu. ergo minus homo potest in statu vie diligere deum immediate q̄ immediate eum videre. ¶ In oppositum est euangeliz presens. vbi dicitur. Diliges deum tuum. 2c. ¶ Secundo sic. cognitio vie per hoc q̄ est mediantibus creaturis dicitur enigmatica. 2c euacuat in patria 1. Cor. xiiij. S3 caritas nunq̄ excedet. vt ibidem dicit apostolus ergo caritas non diligit deū mediante creatura. sed immediate deo adheret. ¶ Respondeo dicendum sub ista cōclustione. q̄ deus in statu vie immediate potest amari 2c amari a sanctis. Unde augustinus in libro confes. Ne illis qui diligūt natus tuos p. te.

Nut? autē diuini dicuntur participatio diuine bonitatis i creatura. ergo deus a sanctis amatur in statu vie immediate. non scdm q̄ eius bonitas in creaturis participatur. Pro qua cōclustione notandum iuxta sanctum thomam in tertio Cij. sen. distin. xxvij. q. iij. articu. j. q̄ in potentis ordinatis ita est. q̄ vbi terminatur operatio prioris potentie. sibi incipit operatio sequētis. sicut patet q̄ sensus terminatur ad imaginationem qui est motus factus a sensu s̄m actum intellectus et in termino imaginationis incipit. quia fantasmata accipit pro obiecto. vt dicitur tertio de anima. et ideo illarum reruz que non habent fantasmata cognitionem non potest accipere nisi ex rebus quarum sibi representatur fantasmata. vnde in statu vie in qua accipit a fantasmatis non potest immediate videre. sed oportet q̄ ex visibilibus quoruz fantasmata caput in eius cognitionem deueniat; quīs autem ipsam dei essentiam non videat immediate. tamen cognitio intellectus ad ipsum deum terminatur. quia ipsum esse ex effectibus comprehendit. vnde operatio voluntatis circa ipsum deum immediate esse potest. nullo modo interueniente quod ad voluntatem pertineat. multis tamen medijs precedentibus ex parte intellectus quibus in deum cognoscēs

dominica. lxxij. post trinitatem.

dum peruenit. ¶ Ad rationes in opposituz. ¶ Ad primam respon detur negando consequentiam. Et ratio est. quia quous incognita amare non possumus. oportet enim quod amor sit cogniti aliqua liter. tamen non oportet quod sit idem ordo cognitionis et dilectionis. nam dilectio est cognitionis terminus. et ideo ubi desinit cognitio scilicet in ipsa re que per aliam cognoscitur ibi statim dilectio incipere potest. et ita illud quod cognoscitur in alio potest in seipso amari. ¶ Ad secundam respondetur negando consequentiam. Et ratio est. quia quanto bonum plenius cognoscitur. tanto magis est amabile. et precipue illud bonum quod est finis. et in quo non inuenitur aliquid quo offendatur affectus et ideo quia deus plenius cognoscitur in patria quam nunc etiam plenius amabitur. sed ista diuersitas ex parte cognitionis erit per id quod est proprium cognitioni. scilicet cognoscere per se. et in alio. et ideo non erit unius rationis cognitio vie et patrie. in affectu autem erit per diuersitates non eius per quod ad eam pertineat. sed per diuersitatem cognitionis. et tamen erit eadem ratio amoris. sed differt amor per maius et per minus. ¶ Ad tertiam respondetur. negando consequentiam. Et ratio est. quia per caritatem tollitur auersio a deo que est per peccatum. non autem per solam cognitionem. et ideo caritas est que di

ligendo animas immediate deo coniungit spuali vinculo unitatis.



D tertiaz questione. vix modus ille de diligendo deo toto corde qui implicatur in precepto puto possit in via seruari. sic proceditur. (Cij. sen. di. xxvij. q. iij. art. iij.) Et videtur quod non possit in via obseruari. ¶ Primo sic. non possumus in hac vita sine peccato manere. s. Jo. j. sed cum quis peccat non diligit deus toto corde. ergo illud preceptum non potest totaliter in via adimpleri. ¶ Secundo sic. non potest simul cur ad multa se habere. sed oportet deus in hac vita sumus. quod cor rebus temporalibus aliquando apponamus. ergo non potest homo in hac vita toto corde diligere. ¶ Tertio sic. non potest deus a nobis totaliter diligi. ergo per consequens toto corde non possumus diligere. consequentia videtur bona antecedens patet. Deus non potest intellectu comprehendere ut totaliter videatur. ergo non potest comprehendere affectu ut totaliter diligatur. consequentia est bona. et amor sequitur cognitionem. ¶ In oppositum est euangelium presens. Dicit enim Hiero. Qui dicit deum aliquid impossibile precepisse homini anathema sit. sed hoc deus precepit omnibus in statu vite et

stentibus. ergo hereticū est dice
re q̄ predictum preceptum non
possit in via obseruari. ¶ Respo
deo dicendum iuxta sanctū tho.
(iij. sen. vbi. s.) q̄ totum et perfe
ctum idē est. vt philosophus di
cit. Ratio autem perfecti in hoc
cōsistit. vt nihil ei desit. S; hoc
cōtingit dupliciter. aut ita q̄ ni
hil desit eorum que natū est ha
bere. aut ita q̄ nihil desit eorum
que d; habere. Sicut aliquis h; perfectam
q̄ritatē q̄ritum requirit humana natura. et si non ha
beat q̄ritatē gigantis quā possi
bile est esse in humana natura.
¶ Prima ergo perfectio huma
ne nature est in statu glorie. quā
do homo habebit totū hoc quod
possibile est esse i humana natu
ra. S; scda perfectio est nature cō
dite quādo scz homo habeat to
tum hoc qd̄ debet habere fm̄
tempus illud. Et fm̄ hoc etiā du
plex totalitas in dilectiōe dei at
tēditur. Una qua nihil deerit de
his que potest homo expendere
in amorem dei quin in dilectiōe
ponat. Et de hac prima totalita
te ponitur ista cōclusio. q̄ hec q̄
des perfectio siue totalitas non
precipitur vt faciēda. s; magis
ostenditur vt sciatur quo perue
niendum est. vt dicit aug. sed sic
implet in patria. qz ibi mēs fer
tur in deum totaliter et pfecte q̄
tum sibi est possibile. et sine ali
qua interruptione. Alia autē est
totalitas h; quā nihil homo sub
trahit de his q̄ d; ponere fm̄ tē

pus illud in amore dei. et hec to
talitas excludit omne qd̄ est cō
trariū repugnās dilectioni diui
ne. non autē id quod ad tempus
actum dilectionis intercipit. qz
semper agere fm̄ actus virtutis
nō est nisi eorum qui sunt in statu
beatitudinis. que perfectio felī
citas est in opatione. perfectio
virtutis est i habitu. et ista adim
plet in via quando nihil diligit
cōtra deum. Ista enim perfectio
est que debet inesse ex debito ne
cessitatis. vtputa q̄ diligat de
toto corde. i. intellectu sine erro
re. quod non faciunt infideles et
sortilegi. Tota anima. i. volūta
te sine contradictione. quod non
faciunt qui post concupiscētiās
suas currunt. Ex omnibus viris
suis. i. operibus que explentur p
vires anime et corporis. qd̄ non
faciunt qui mēbra sua exhibent
seruire iniquitati ad iniquitates.
Et tota mente. i. in q̄ memoria.
qd̄ non faciūt cupidi et auari. qz
vbi est thesaur⁹ tu⁹ ibi et cor tuū.
Albertus. sic ex toto corde dilī
ge. vt mot⁹ vite ad ipm̄ referas.
Et tota anima. vt intelligentiā
et voluntatem et memoriā cū
corporalibus organis ad ipsum
conuertas. Ex omnibus viribus
vt nihil tibi de viribus tuis reti
neas vel attribuas tibi. Ex omni
mente tua. vt omnia ordines ca
ritatis ordine. vt nihil inordina
tum relinuas. Sic enim accin
git caritas a fine vsq; ad finem
fortiter et disponit oia suauiter.